

Rekolan koulu

Hilkka Högström, erikoistutkija, Museovirasto

Koulu kylän keskellä

Vasemmalla: Koulu keskellä Rekolaa. Kuva: Vantaan kaupunki, viistoilmakuvat 2016. Oikealla: Rekolan pääkoulun sisäänkäynti. Taustalla vaalea vanha koulu. Kuva: Sirkkaliisa Jetsonen.

Vantaan Rekola on 1900-luvun kuluessa muuttunut maatalous- ja teollisuusyhdyskunnasta tiiviiksi asuinalueeksi pääradan varrella. Rekolan koulu asuinalueen keskellä on kasvanut samaan tahtiin: koulun tontilla on rakennuksia eri vuosikymmeniltä. Ne kertovat sekä asuinalueen että koululaitoksen ja -rakentamisen kehitysvaiheista.

Vanha koulu on 1929 valmistunut Rekolan kansakoulu. Isompi pääkoulu valmistui 1951, jolloin Helsingin maalaiskunta kasvoi ja Rekolasta tuli omakotialue. Koulussa toimi myös maalaiskunnan ensimmäinen oppikoulu. Koulun oppilasmäärä hipoi tuhatta 1970-luvulla Vantaan kauppalan ja kaupungin ennätyksellisen väestönkasvun ja aluerakentamisen takia. Tilannetta helpottamaan nousi Rekolan koulun tontille elementtikoulu eli parakkirakennus (1973), ja koulusta tuli peruskoulu (1977). Uusi koulu (1997) rakennettiin puretun parakkikoulun paikalle.⁽¹⁾

Rekolan koulun pääsisäänkäynnin ovet ja katos. Kuvat: Sirkkaliisa Jetsonen.

Pääkoulu on vankka 1950-luvun alun rakennus, jossa on rapattu tiilirunko, harjakatto, liuskekivisokkeli ja sisäänkäyntikatos. Keskikäytävällinen luokkasiipi on rakennuksen keskiosa, juhla- ja liikuntasali on omassa siivessään kuten henkilökunnan asunnotkin. Myös koulun sisätilat ovat huolellisesti viimeistellyjä kestävästä materiaaleista. Koulun suunnittelija arkkitehti Viljo Myyrinmaa (1910–2007) työskenteli suunnittelun aikaan maatalousministeriön asutusasiainosastossa, sittemmin hän toimi mm. kouluhallituksen yliarkkitehtina 1966–1977. Valoisassa pääportaikossa on kaksi mittavaa seinämaalausta, jotka toteutti taiteilija Unto Kaipainen (1906–1971).⁽²⁾

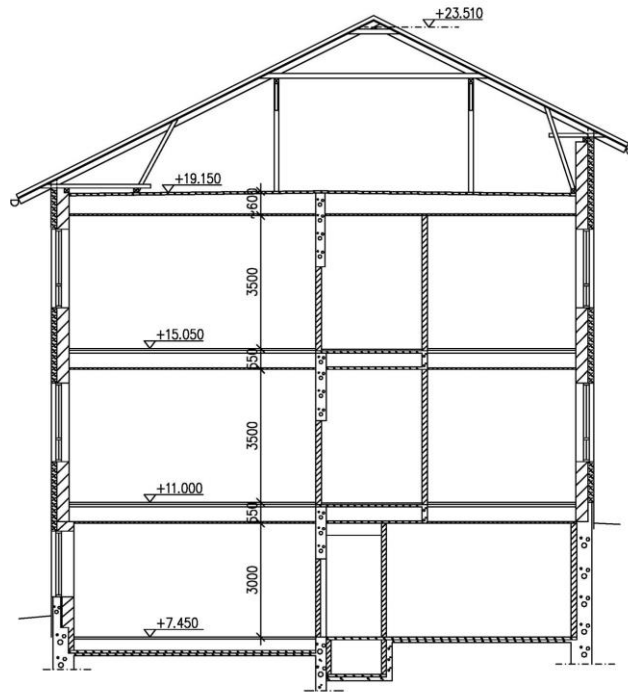
Peruskorjausta ja ilmanvaihtotekniikkaa

Koulua on ylläpidetty hyvin. Pieniä muutoksia on tehty eri aikoina, esimerkiksi peruskoulun tullessa, mutta ensimmäinen koko rakennusta koskeva peruskorjaus valmistui 2007. Rakennus-, putki-, ilmanvaihto-, sähkö- ja rakennusautomaatiourakan käynnisti Vantaan kaupungin tilakeskus, pääsuunnittelija oli Juha Laine Arkkitehtitoimisto RCo Oy:stä Hämeenlinnasta.⁽³⁾

Koulu on asemakaavassa määritelty rakennustaiteellisesti erittäin merkittäväksi rakennukseksi, jonka korjauksista on pyydetty museoviranomaisen lausunto.⁽⁴⁾ Rekolan koulu on lisäksi luokiteltu Vantaan moderni rakennuskulttuuri 1930-79 -raportissa kuuluvaksi luokkaan A1 eli arvokkaimpien rakennusten joukkoon. Peruskorjauksen hankesuunnittelua varten tilakeskus ei teettänyt rakennushistoriallista selvitystä (RHS), mutta pyysi Vantaan kaupunginmuseon osallistumaan hankkeeseen.⁽⁵⁾

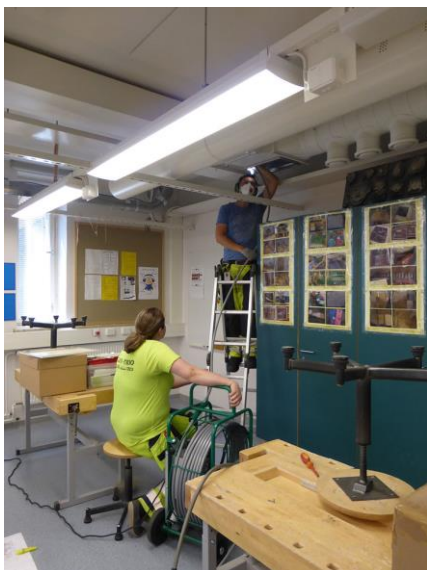
Kaupunginmuseo ohjeistuksen mukaan onnistuneeseen lopputulokseen pääsemisessä on työmaavaiheen hallinta suojauksineen ja käsittelyineen oleellinen. Mallien avulla sopiminen auttaa lopullisen käsittelyn ja värisävyn löytämisessä. Esimerkiksi ikkunoiden korjauksessa on helpoin tapa päästä haluttuun korjaukseen tekemällä mallikorjaus ja hyväksymällä se, samoin muissa vaativissa vanhaan pintaan kohdistuvissa käsittelyissä, kuten mosaiikkibetonin, betonin ja liuskekivipinnan korjauksissa. Museo toivookin, että suunnittelun aloituskokouksessa sovittaisiin suoritteet joista tehdään malli ja että myös museon edustaja kutsuttaisiin paikalle mallia hyväksytettäessä.⁽⁶⁾ Kaupunginmuseon lausunnon mukaan korjausta suunniteltaessa suojelu oli

otettu huomioon ja suunnitelmat mahdollistivat rakennuksen arvon mukaisen korjauksen.

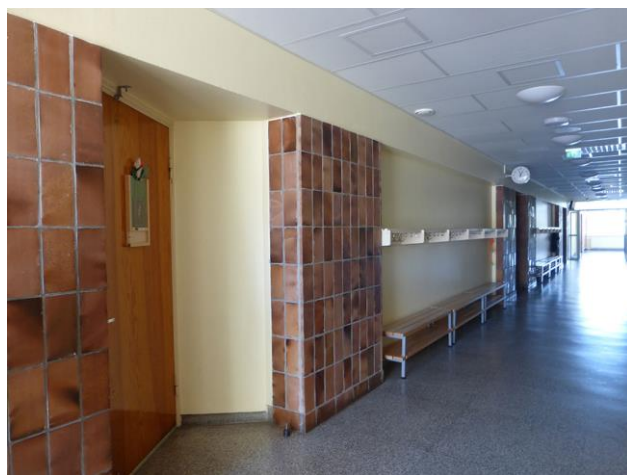
Vasemmalla: Rekolan koulun päädyssä keskikäytävien korkeat ikkunat, asuntosiivestä näkyvät parvekkeet. Kuva: Sirkkaliisa Jetsonen. Oikealla: Koulurakennuksen poikkileikkaus. Kuva: Vantaan kaupunki, TSU:n käsiarkisto, 2003.

Yksi peruskorjaussuunnittelun vaikeimmista tehtävistä on sovittaa nykymääräysten mukainen koneellinen tulo- ja poistoilmanvaihtotekniikka vanhaan rakennukseen. Rekolan koulun painovoimainen ilmanvaihto oli 1980-luvulla muutettu koneelliseksi poistoksi asentamalla huippumurit vanhojen poistoilmapiippujen päähän ja kevyillä tuloilmajärjestelyillä. Nämä kaikki purettiin, ja Rekolan koulun ilmanvaihto koneellistettiin täysin.

Vasemmalla ilmanvaihtokanavien puhdistusta teknisen työn luokassa. Oikealla vesikatolla näkyvät lukuisat koneellisen ilmanvaihdon laitteiden piiput. Kuvassa etualalla ns. uusi koulu, keskellä pääkoulun sali ja taimmaisena sen luokkahuoneet. Kuvat: Sirkkaliisa Jetsonen.

1950-luvun harjakattoisessa koulussa uudet ilmanvaihtokonehuoneet voitiin sijoittaa ullakolle, jonka pinta-ala ja korkeus riittivät uudelle konehuoneelle ja runkokanavien asennustilaksi. Luokka- ja toimistotilat saivat tuloilmakojeita ullakon konehuoneisiin. Juhlasali, keittiö ja teknisten töiden luokkahuoneiden tuloilmakone sijoitettiin vanhaan kattilahuoneeseen. Poistoilmat johdettiin suoraan vesikatolle. Vesikatolle nousi runsaasti asennuksia. Niistä suuri osa on koulupihan ulkopuolisella lappeella, jolloin pihajulkisivun vesikattonäkymä on säästynyt useilta läpivienneiltä.⁽⁷⁾ Luokkahuoneisiin johtaviin käytäviin tehtiin alakatot ilmanvaihtokanavointien peittämiseksi. Luokkahuoneissa kanavat jätettiin näkyviin.

Luokkahuone ja kerroskäytävä. Kuvat: Sirkkaliisa Jetsonen.

Peruskorjauksessa tehdyt tilamuutokset olivat vähäisiä. Asuntoja otettiin hallintokäyttöön, erityisopetus- ja pienryhmätyöskentelytiloja lisättiin. Luokista purettiin kateederit, ja av-tekniikka uudistettiin. Esteettömyyttä parannettiin asentamalla uusi hissi.

Tutkimuksia, suojausta ja konservointia

Tilakeskuksen ja suunnittelijoiden kanssa yhteistyötä tehnyt Vantaan kaupunginmuseo huolehti mm. väritutkimusten ja konservointityön osaavien tekijöiden löytymisestä sekä osaltaan ohjasi peruskorjauksen suunnittelua ja toteutusta. Sisätilojen alkuperäiset värit, maalipinnat ja -sävyt sekä niiden kiiltoasteet tutkittiin ja tutkimusten perusteella tehtiin sisätilojen pintakäsittelysuunnittelu. Vanhat sävyt ja kiiltoasteet haluttiin uudelleen käyttöön.⁽⁸⁾

Pääportaikon kaikki alkuperäiset yksityiskohdat on säilytetty ja kunnostettu. Kuva: Sirkkaliisa Jetsonen.

Työmaanaikaisesta suojaamisesta annettiin ohjeet. Suojaus koski mm. pääportaan kahta suurikokoista seinämaalausta, juhlasalin Toja-levyillä päällystettyä kappaholvikattoa, puisia liikuntatelineitä, mäntyvaneripintaisia laakaovia karmeineen ja luokahuoneiden oviaukkojen ympärillä olevia keraamisia laattoja ja tiilipintoja.⁽⁹⁾

Liikunta- ja juhlasali, jossa alkuperäiset rakenteet, pintamateriaalit ja kalusteet on säilytetty. Kuva: Sirkkaliisa Jetsonen.

Korjattavaksi ja pintakäsiteltäviksi alkuperäiseen käsittelytapaan ja värisävyyn määritettiin mm. vaatenaulakot, porraskaiteiden puuosat ja kaikki metallikaiteet. Kaidekorotuksen suunnittelu oli huolellista museon ohjauksessa. Puiset ikkunat sekä väli- ja ulko-ovet säilytettiin, korjattiin ja pintakäsiteltiin.

Avaran ja valoisan pääportaikon mittavat seinämaalaukset (1951) ovat välitasanteella sekä toisen kerroksen aulassa. Useiden metrien mittaiset maalaukset konservoitiin 2008 kun sisätilat oli muutoin saatu korjattua. Konservoinnissa likaiset seinämaalaukset puhdistettiin varovasti sekä kolhut ja naarmut siistittiin.

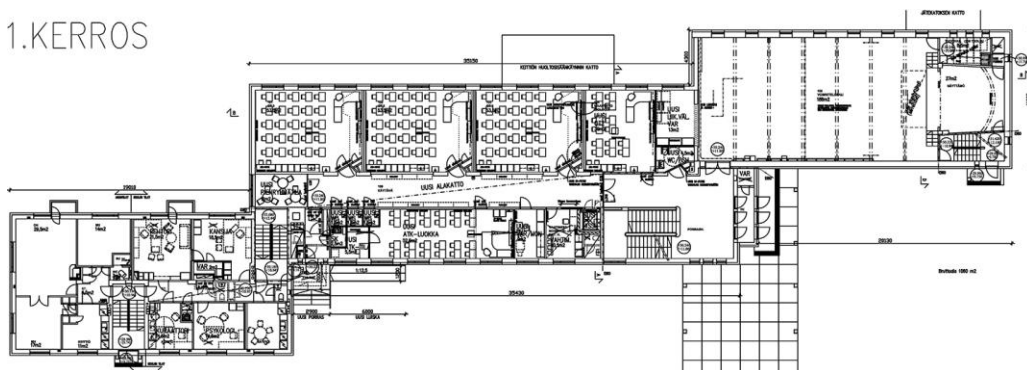
Seinämaalaukset ovat Rekolan koulun avarassa pääportaikossa. Vasemmalla Helsingin maalauskunnan (nykyisen Vantaan) kuvitettu kartta. Kuvassa näkyy myös kaiteen korotusratkaisu. Oikealla seinämaalaukset kuvaa Rekolan kehitystä maanviljelys- ja tiiliteollisuusyhdyskunnasta moderniksi työ- ja kasvuympäristöksi. Kuvat: Sirkkaliisa Jetsonen.

Konservaattorit evästivät koulua maalausten säilymiseksi: pöydän voisi siirtää pois maalauksen edestä, eikä eläviä kukkia tulisi sijoittaa maalauksen eteen, koska kastelusta voi roiskua vettä ja multaa maalaukseen. Oppilaita tulee valistaa, että he kohtelevat kunnioituksella koulunsa arvokkaita vanhoja maalauksia.⁽¹⁰⁾

Tulos

Rekolan 1950-luvun pääkoulun peruskorjauksessa rakennuksen runko, tilajäsentely keskikäytävineen, sisätilojen rakentamisajankohdan ominaisluonne samoin kuin ulkoarkkitehtuuri ovat säilyneet hyvin. Koulun pihapiiri, koulurakennukset ja lähimiljöö kokonaisuutena tarjoavat nykyvaatimukset täyttävän, vaihtelevan oppimisympäristön.⁽¹¹⁾

1.KERROS

Peruskorjaussuunnitelma
Kuva: Perusparannuksen
lupapiirros 2006, Vantaan
kaupunki.

Lähteet

Arkistot/Vantaan kaupunginmuseon Kirsti-kulttuuriympäristötietokanta

Alanko, Arto, kaupunginarkkitehti: Rekolan koulun seinämaalausten konservointi - kustannusten ja konservointityön suorittajan hyväksyminen. 6.11.2007.

Arkkitehtitoimisto RCo Oy: Vantaan kaupunki, Rekolan koulu, pääkoulun perusparannus, Rakennusselitysluonnos 17.1.2006 kustannuslaskentaa varten. Päivitetty 27.2.2006.

Hagelberg, Jukka, toimistoarkkitehti: Muistio 19.09.2005. Vantaan kaupunki.

JP-Talotekniikka Oy: LVIA-rakennustapaselostus, luonnos L2-VAIHE, Rekolan koulu, perusparannus 18.5.2005.

Korhonen, Annika: Rekolan koulun seinämaalausten puhdistus. Konservointi T. Sonninen Oy 25.2.2008.

Mälkki, Mikko, vs. rakennustutkija, arkkitehti, Vantaan kaupunginmuseo: sähköposti portaan kaiteen korotuksen yksityiskohdista. 9.2.2007.

Rekolan koulu, leikkaus A-A, digitoitu 2003. Vantaan kaupunki, tekninen toimiala, talonsuunnittelupalvelut, TSU:n käsiarkiston digitointi.

Rekolan koulun perusparannuksen digitoidut lupapiirustukset 2006.

Sonninen, Tina: Rekolan koulu, väriselvitys ja suojaamistarve. Helsingin Restaurointiatelje Oy 18.08.2005.

Torppa, Tapani, rakennuttajainsinööri, Vantaan kaupunki: Rekolan koulu (pääkoulu) perusparannus. Vastaanottotarkastus. Pöytäkirja 29.6.2007.

Viertiö, Sari, rakennustutkija: Rekolan koulu, pääkoulun korjaus ja perusparannus 17.1.2006
Arkkitehtitoimisto Rco Oy. Vantaan kaupungin museon lausunto 6.4.2006.

Kirjalliset lähteet

Diplomi-insinöörit ja arkkitehdit. Tekniikan Akateemisten Liitto TEK. Helsinki 2000.

Eskola, Amanda. Vantaan moderni rakennuskulttuuri 1930-1979. Inventointiraportti. Vantaan kaupunki, 2002.

Rekolan koulu 100 vuotta 1912-2012. Saarinen, Markku (toim.). Vantaan kaupunki, Sivistystoimi, 2013.

Suomen kuvataiteilijat. Koroma, Kaarlo (toim.). Suomen taiteilijaseura 1962.

Haastattelut lähteet

Miettinen, Kirsi, rehtori, Rekolan koulu.

Verkkolähteet

Rekolan koulu - perinteinen kyläkoulu (haettu 9.5.2017).

Vantaan kaupungin karttapalvelu. Kartat > Viistoilmakuvat 2016, Kaavoitus > Ajantasa-asemakaava (haettu 16.5.2017).

Viitteet

⁽¹⁾ Saarinen 2002. Helsingin maalaiskunnasta tuli 1972 Vantaan kauppala ja 1974 Vantaan kaupunki.

⁽²⁾ Diplomi-insinöörit ja arkkitehdit 2000, 103. Koroma 1962, 94.

⁽³⁾ Arkkitehtitoimisto RCo Oy 2006.

⁽⁴⁾ Ajantasa-asemakaava on vuodelta 1998.

⁽⁵⁾ Eskola 2002, 217. Arkkitehtitoimisto RCo Oy 2006.

⁽⁶⁾ Viertiö 2006.

⁽⁷⁾ JP-Talotekniikka Oy 2005. Ilmanvaihdon mitoitusperustana oli n. 3 l/s, m² (oppilaitos) Rakentamismääräyskokoelman D2 ohjeiden mukaan, sisäilmaluokka S2.

⁽⁸⁾ Sonninen 2005. Alanko 2007. Mälkki 2007.

⁽⁹⁾ Hagelberg 2005.

⁽¹⁰⁾ Korhonen 2008.

⁽¹¹⁾ Miettinen, haastattelutieto 29.6.2016.